

КАРАР

№9 15.07.2026 ел

«Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районы Бикбау авыл җирлеге җирләрән файдалану һәм саклауны 2026-2028 елларга дәвам итүче муниципаль программасын раслау турында»

Бикбау авыл җирлеге Минзэлә муниципаль районы Татарстан Республикасы территориясендә җирләрне саклау максатында Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 нчы статьясы, Россия Федерациясе Җир кодексының 11, 13 нче статьясы, Россия Федерациясенен 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы «Ачык властың бердәм системасында үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законына нигезләнеп, Татарстан Республикасының 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ номерлы «Татарстан Республикасында урындар үзидарә турында» Законы, Бикбау авыл җирлеге Минзэлә муниципаль районы Татарстан Республикасы Башкарма комитеты

КАРАР ЧЫГАРА:

1. «Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районы Бикбау авыл җирлеге җирләрән файдалану һәм саклауны 2026-2028 елларга дәвам итүче муниципаль программа»сын расларга.
2. Әлеге карар кул куелганнан соң законлы көчкә керә һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүматлар рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча рәсми бастырырга тиеш.
3. Әлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасының
Минзэлә муниципаль районы
Бикбау авыл җирлеге
Башкарма комитет җитәкчесе

Л.Н. Мөрдәмшина

Кушымта
Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы
Бикбау авыл җирлегенә Башкарма комитетының карарына
.15.07. 2026 ел №9

«Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Бикбау авыл җирлегенә территориясендә җирләрне куллану һәм саклау буенча 2026-2028 елларга муниципаль программасы»

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Бикбау авыл җирлегенә территориясендә җирләрне куллану һәм саклау буенча 2026-2028 елларга муниципаль программаның паспорты

Программаны эшләү өчен нигезләр	РФ җир кодексы, Россия Федерациясенең 20.03.2025 № 33-ФЗ „Ачык властының бердәм системасында үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” законы
Заказчы	Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Бикбау авыл җирлегенә Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Бикбау авыл җирлегенә Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Бикбау авыл җирлегенә җирләрне саклау һәм рациональ куллану чараларын тормышка ашыру
Программаның билгеләнүе	Бикбау авыл җирлегенә җирләрне саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗәләр	Җирләрне саклау һәм рациональ куллану өлкәсендә дәүләт сәясәтен тормышка ашыру, бозыла җирләрне торгызу, халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм яшәү сыйфатын арттыру
Программаның үтәлешен тикшереп торучу	Бикбау авыл җирлегенә Башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Бикбау авыл җирлегенә җирләрне саклау һәм рациональ куллану буенча хужалар һәм кулланучылар эшчәнлеген координацияләү Бикбау авыл җирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан алып барыла. Программаны кирәк булганча

	төгәлләштерү алып барыла
Финанслау чыганаclarы	Программаны тормышка ашыру муниципаль берәмлекнең бюджет фондлары һәм оешманың үз фондлары исәбенә алып барыла. 2026 ел – 0 сум; 2027 ел – 10 000 сум; 2028 ел – 10 000 сум

1. Хәзерге заман халәте характеристикасы һәм муниципаль программаны тормышка ашыру өлкәсендәге төп проблемалар

Жир – тирә-як мохитнең мөһим өлеше, аның кулланылышы башка барлык табигый объектлар: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир каймакларының башка кыйммәтлеләкләре белән бәйле. Жирне кулланмау һәм сакламау башка табигый ресурсларны файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата тотрыксызлык тиздән тирә-як мохиткә зыян китерәчәк яки киләчәктә зыян китерә: жирнең өслек катламы – туфрагы, аның химик һәм радиоактив пычрандыруын гына түгел, ә барлык табигый комплексның экологик начарлануы белән дә барлыкка килә.

«Минзәлә муниципаль районы Бикбау авыл жирлегә жирләрен куллану һәм саклау буенча 2026-2028 елларга муниципаль программасы» (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларын файдалы һәм рациональ куллану һәм идарә итү дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче жирләрен куллану һәм саклауның уңайлы шартларын барлыкка китерүгә юнәлдерелгән.

Төрле максатлар өчен жир фондының зур күләмен куллану тирә-як мохитнең барлык экосистема звеньяларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бурычлар куя. Табигатьтә һәрнәрсә үзара бәйле. Шуңа күрә урман, хайваннар дөньясы, жир булсын, бер звеноның дәрәжәсә бозылуы экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлегә бозылуына китерә.

Жирне рациональ булмаган куллану, чимал сәүдәгәрлегә һәм аңа тотрыксыз караш аның башкарылучы функцияләрен бозуга, табигый сыйфатларының киметүенә китерә.

Жирне саклау рациональ жир куллану тәмин ителгәндә генә эффектив була ала.

Бикбау авыл жирлегенең тотрыклы социаль-иқтисади үсеше проблемалары һәм аның халкының экологик куркынычсыз яшәү эшчәнлегә хәзерге этапта жирләрен саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән нык бәйле. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирләрен саклау һәм куллануның урындагы проблемаларын бәйсез рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыллы итеп, нинди кенә хәзерге яшәүчә кешеләр генә түгел, ә киләчәк буыннар мәнфәгатьләрен дә истә тотып, хәл итә ала.

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Бикбау авыл жирлегә территориясендә төрле рөхсәт ителгән кулланылышы булган жир участоклары бар.

Иң кыйммәтлеләре авыл хужалыгы угодьяләренә караган авыл хужалыгы билгеләнеше жирләре.

Жирлек территориясендәге көтү утраулары үзенең мәдәни-техник халәте буенча

өстенлекле чиста. Көтү утраулары шәхси ярдәмче хужалыктар тарафыннан кулланыла.

Барлык көтү азыгы кулланучыларны исәпкә алып, табигый көтү утраулары көчле йөкләмә сизмәгән. Жирлегенәң практик барлык көтү утраулары яшел чөчөк астында.

Жирләрнең экологик хәле уртача яхшы, ләкин стихияле рәвештә санкцияләнмәгән чүплекләр тирә-як мохиткә тискәре тәэсир ясый һәм экологик ситуацияне начарлата.

2. Муниципаль программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм максат күрсәткечләре, вакыты һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциптары: Бикбау авыл жирлегенә Башкарма комитеты эшчәнлегенәң законлылыгы һәм ачыклыгы, җаваплылык һәм контроль астында булу, эффективлык.

Муниципаль программаның максатлары жирләрнең пычрандыруын, сарф итүен, деградациясен, ертылуын, жирләрнең һәм туфрактарның юк ителүен һәм жиргә һәм туфрактарга башка тискәре тәэсирен булдырмау һәм бетерү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнеше жирләрнең туфрактарның уңышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен жирләрне рациональ куллануны тәэмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- производство һәм куллану калдыктары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимизацияләү;

- жирләрне куллану һәм саклауның эффективлыгын арттыру, жирләрне рациональ куллану һәм саклауны оештыруны тәэмин итү;

- яшел үсемлекләрне саклау һәм торгызу;

- жир инвентаризациясен үткөрү.

Жир инвентаризациясе жирнең деградацияләнүен, пычрануын, чүп-чар ташланып калдырылуын, жирләрне бозуны, хужалык эшчәнлегенә башка негатив (зыянлы) тәэсирләрне кире кагу, файдаланылмаган, рациональ булмаган файдаланылган яки максатлары буенча файдаланылмаган һәм жир участокларын рөхсәт ителгән файдалануга туры килмәгән жир участокларын, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Бу программаны тормышка ашыру жир файдалануны тәртипкә салуга; яңа жир участокларын әйләнешкә кертүгә; авыл жирлегенә инвестиция үткөрүнең тартымлыгын арттыруга, шуңа туры килеп икътисад үсешенә, жирләрне файдалану һәм саклауның эффективлыгын арттыруга булышлык итәчөк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә тәэмин ителәчөк:

- 1) торак пунктларны яхшырту;

- 2) жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;

- 3) жирләрне эффектив файдалану.

Программаны тормошка ашыру вакыты 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа чикләрендә Мензелин муниципаль районы Бикбау авыл җирлегә территориясендә җирләрне саклау һәм файдалану эффективлыгын арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

№ п/п	Исеме	Финанслау финанслау чыганагын күрсәтеп (мең сум)	Башкаручы	Вакыт үтәү	Җаваплы йөз
1.	Җир өсте ярларын ныгыту	Оешмаларның үз акчалары, шәхси затларның, җир файдаланучылар ның акчалары	Җирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
2.	Күпләп таралган файдалы казылмаларның карьерларын инвентаризацияләү үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны билгеле оешмаларга билгеләү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл җирлегә Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның үз акчалары, шәхси затларның, җир файдаланучылар ның акчалары	Карьерлар файдаланучы лары	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси һавамбазларны, гидротехник һәм башка су объектларын ачыклау һәм бу кормаларны аерым хужалар тикшерү	-	Авыл җирлегә Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житәкчесе
5.	Җирләрнең бердәм мәгълүмат базасын формалаштыру һәм алып бару, җир файдалану цикләрен	-	Авыл җирлегә Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житәкчесе

	салу, сызыклы корылмалар, юл челтөре, чиклөнгөн файдалану жирлөре, сыйфат күрсөткөчлөре				
6.	Бикбау авыл жирлеге торак пунктлары территориялөрен күпъеллык үлөnnөр һәм агачлар белән яшеллөндөрү	20 000 сум	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житөкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирлөрен агачлар һәм куаклар белән үсүдөн, үлөnnөрдөн саклау чаралары үткөрү һәм зыянлы организмнардан саклау	Жир файдаланучылар ның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житөкчелөре, шөхси затлар
8.	Деградациягө, пычранганы, көчөюгө, хужалык эшчөнлеге башка тискөре (зыянлы) тәэсирлөренө дучар булган жирлөрне яхшырту һәм торгызуны тәэмин итү	Жир файдаланучылар ның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житөкчелөре, шөхси затлар